

A beatzene és a pop-rock inspirálta a tanárnőket

Kétkötetes kiadvány jelent meg a múlt év végén a szótáraitól, nyelvkönyveiről ismert budapesti Tinta Könyvkiadónál *Angol szókincsfejlesztés felsőfokon* címmel. Szerzői – Rónay Ágnes és Sárdi Csilla – a Pázmány Péter Katolikus Egyetem angol tanszékének oktatói. A megjelenés alkalmából beszélgettünk velük Cserháthalápy Ferenc, a kiadó munkatársa.

– *Hol és hogyan találkoztak először az angol nyelvvel?*

Rónay Ágnes: – Én a popzenében halottam először angol szót. A gimnáziumban kezdtem tanulni a nyelvet, és annyira megszerettem, hogy az egyetemen is ezzel akartam foglalkozni, és azóta is rendületlenül tanulom.

Sárdi Csilla: – Az én találkozásom is a hetvenes évekre datálható. Akkor még beatzene volt a neve annak, amit később pop-rocknak neveztek. Én is a gimnáziumban kezdtem komolyan tanulni angolul, és azóta sem hagytam abba. Mindig van hová továbbfejlődni.

– *„Közös gyermekük” a két szókincsbővítő. Mi az újdonságuk?*

Rónay Ágnes és Sárdi Csilla, a társszerzők

R. Á.: – Bátran mondhatjuk, ilyen nyelvkönyv még nincs a piacon. Az egész első kötet szóképzéses feladatokat tartalmaz, és ez egyedülálló megközelítés. A másik, az előjárós szerkezetek kötete pedig rengeteg előjárós kifejezést vesz végig, és ezeket több típusfeladattal gyakoroltatja.

S. Cs.: – Több olyan szókincsbővítő könyv létezik, ami a nyelvet tanulókat a középfokú tudásszint elérésében segíti. A miénk viszont azoknak nyújt segítséget, akik már elérték ezt a célt, vagyis képesek önállóan használni a nyelvet, azonban szeretnének mesterfokú nyelvhasználókká válni, vagyis minél jobban meg szeretnék közelíteni az anyanyelvi beszélők nyelvvismeretét. Angol kiadásban megjelent ugyan néhány kiadvány, amely ezt a célt szolgálja, ám ezek nemzetközi piacra készültek, vagyis nem veszik figyelembe a tanulók anyanyelvét. Mi azonban kifejezetten magyar anyanyelvűek számára készítettük a könyvünket.

– *Valóságos iparág ma Angliában az angol nyelvkönyvek, munkafüzetek kiadása, amelyek természetesen a világ bármely országában felhasználhatók. Miért szükséges kifejezetten a magyar nyelvtanulók számára kifejlesztetni eszközöket ezekben a kategóriákban?*

S. Cs.: – A nyelvtanulók fejében meglévő (anyanyelvi) és formálódó (idegen nyelvi) rendszerek nem egymástól elszigetelten léteznek. A tanuló számára nem szűnik meg a magyar nyelvtudása, amikor az idegen nyelvvel foglalkozik. Ez nem megváltoztatható adottság. Ezért nem arra biztatjuk a tanulókat, hogy hagyják figyelmen kívül a magyart, amikor az angollal foglalkoznak. A célunk az, hogy megmutassuk, miképpen lehet hatékonyan segítségül hívni az anyanyelvet az idegennyelvismeret fejlesztése érdekében.

R. Á.: – Angliában rengeteg kiváló tankönyv jelenik meg. A hazai kiadványok azokra a pontokra koncentrálnak, melyek az itthoni nyelvtanulók számára okoznak gondot. Ezeket próbálják megvilágítani és kiküszöböl-

ni sok gyakorlat segítségével. A könyveinkben több, az adott pontra koncentráció feladat található.

– *Többféle, nagyon hatékonyan reklámozott módszer forog a szakmában: tesztek, drillek, beszélgetések. Véleményük szerint melyik a leghatékonyabb?*

R. Á.: – Ezeket nem lehet szétválasztani. Tanulótól függ, hogy neki mi segít a tanulásban. Szerintem mindegyikre egyformán szükség van.

S. Cs.: – A tapasztalataim azt mutatják, hogy nincs egyetlen, kizárólagos módszer, ami minden nyelvtanuló esetében ugyanolyan hatékonysággal működik. Minden tanuló más, ezért könnyen előadódhat, hogy ami az egyik esetben sikeres, az a másikban kevésbé hatékony vagy esetleg kudarcos. Másfelől az angol nyelv kompetens használata mindig számos készség elsajátításának az eredménye. Célszerű tehát a rendelkezésre álló technikák minél szélesebb körét alkalmazni.

– *Egy ideje már azt is hirdetik, hogy internetes segédanyagok önálló felhasználásával meg lehet tanulni tanár nélkül is angolul. Hihető ez az ígélet?*

R. Á.: – Egy bizonyos szintet persze hogy el lehet érni. De utána már szükség van a tanárra, aki rávezeti a tanulót, hogyan tudja rendszerbe szedni az innen-onnan összeszedett tudását. Teregeti, kiválasztja számára a legmegfelelőbb anyagokat, és azokat gyakoroltatja.

S. Cs.: – A rövid válasz erre az, hogy valamilyen mértékben igen. A hosszabb válasz: attól függ, mit értünk azon, hogy valaki „megtanul angolul”. Természetesen önállóan is meg lehet tanulni, sokaknak sikerült már. Feltételezem azonban, hogy ehhez nem elegendő az interneten fellelhető segédanyagok használata. Ezek minősége egyébként is meglehetősen vegyes, ezért a megfelelő anyagok kiválasztása már önmagában is próba elé állíthatja az önálló nyelvtanulót.

– *Tanári tapasztalatuk szerint mit a legnehezebb elsajátítani a magyar diákoknak?*

R. Á.: – Az angol nyelvtan mindig gondot okoz. Már alap- és középszinten is vannak problémát okozó nyelvtani szerkezetek, és ez csak fokozódik emelt szinten. Szintén problémás a szavak és kifejezések helyes használata a választékos beszédben, pedig ez lényeges lenne.

S. Cs.: – Az angol nyelvben olyan nyelvtani jelenségek vannak, amelyek nem találhatók

meg a magyarban. Ezek megértése és helyes használatának elsajátítása sokak számára időbe telik. Az első példa, ami általában eszünkbe jut, a befejezett aspektus (pl. present perfect, past perfect, future perfect) elsajátítása. Ha azonban a kommunikáció eredményessége szempontjából nézzük a kérdést, akkor mégis inkább a választékos szókincs elsajátítása az igazi nehézség, pedig ez kulcsfontosságú azok számára, akik felsőfokú angolnyelvtudás megszerzésére törekednek.

– *És ha már előbb szóba került a világháló: van-e még létjogosultságuk a papír alapú nyelvoktató kiadványoknak?*

R. Á.: – Mindenképpen. Ezek jobban forgathatók, mindenhol használhatók, ott is, ahol nincs internet-hozzáférés.

S. Cs.: – Igen. A választ azonban onnan kezdem, hogy az elektronikus tananyagok hasznosságához nem fér kétség. Lehetővé teszik több médium együttes felhasználását, interaktívak, rugalmasak is, tehát szükség szerint alakíthatók, módosíthatók és kiegészíthetők. Azonban a digitális tananyagok nem feltétlenül érhetőek el mindenki számára, mert megfelelő eszköz és megbízható internetkapcsolat is szükséges hozzájuk. Másrészt a papíralapú segédkönyvek használata más élményt nyújt, így a tanulás folyamatát is más módokon segíti. Az elektronikus tananyagok használata során a tanulást nem támogatják fizikai tapasztalatok. Hiányzik a nyomtatott könyv érintésének, lapozásának élménye vagy a megoldások beírása ceruzával vagy tollal. Ezek a hétköznapi mozdulatok nagyon sokat segítenek memóriánknak a tudás elmélyítésében.

– *Közkeletű vélekedés, hogy az angol nyelvet viszonylag könnyű megtanulni alapszintig, de aztán már nagyon nehéz továbblépni.*

R. Á.: – Teljesen igaz, egy bizonyos szint fölött rengeteg fejtörést okoz.

S. Cs.: – Igen. Az angol sok kezdő nyelvtanuló számára lehet vonzó, mert az angol nyelv körülvesz bennünket, így az is felismer és használni tud mozaik-kifejezéseket (pl. happy birthday, thank you very much, I'm loving it) és szavakat (pl. airport, supermarket, smartphone), aki nem tanulta a nyelvet. Vagyis viszonylag kis idő- és energiabefektetéssel el lehet érni egy bizonyos társalgási szintet. A sikeres kommunikációhoz elég egy viszonylag csekély, néhány ezer szavas szókincs. Ha

(folytatás a következő oldalon)

A beatzene és a pop-rock inspirálta a tanárnőket

(folytatás az előző oldalról)

➤ azonban azt szeretnénk, hogy a nyelvhasználatunk pontosan tükrözze az üzenetünket, akkor a szóképzés, az állandósult szókapcsolatok vagy a rokon értelmű szavak jelentésárnyalatbeli különbségei is fontossá válnak. Ezek elsajátítása és magabiztos használata időbe telik.

– Az angol nyelvet tanuló mai diákok sokban különböznek a tíz-húsz évvel korábbiaktól?

R. Á.: – A maiak sokkal többet találkoznak a filmek, internetes anyagok, játékok révén a nyelvvél. Ragad rájuk, könnyebben értik a beszédet, használják is, de hiányzik a rendszer. Sok helyről szedik össze a tudásukat, de az felszínesebb.

S. Cs.: – A maiak nagyon szerencsés helyzetben vannak, mert számukra az angol valóban élő nyelv. Körülveszi őket akkor is, ha nem jutnak el angol nyelvterületre. Ezért átértékelődik az iskolai nyelvórák szerepe is, hiszen számos módon használhatják és fejleszthetik a tudásukat. Mindezt a nyelvtanítás folyamata során is érdemes figyelembe venni és kihasználni.

– Az angol az utóbbi évtizedekben egyeduralgódóvá vált a világban. Elveszítheti-e valaha ezt az elsőbbségét?

R. Á.: – Nem tartom valószínűnek, sőt még többen fogják használni. Mindenhol tanítják, tehát esélyes arra, hogy általános kommunikációs nyelvvé (lingua francává) váljék.

S. Cs.: – Nincs jóstehetségem... A globalizált világnak azonban szüksége van közvetítő nyelvre. Ez most az angol, és belátható időn belül nem is várható változás. Az egyik oka ennek az, hogy az angol anyanyelvi beszélők fellegvára, az USA továbbra is a világ egyik vezető nagyhatalma. A másik ok pedig az, hogy Kínában is – ami azért a világ másik legnagyobb gazdasági hatalma – angolt tanítanak az iskolákban. Ugyanez a helyzet az arab

A Tinta Könyvkiadó új kiadványai

országokban és Indiában is. Tehát nem látszik olyan tendencia, hogy a legnagyobb lélekszámú országok vagy közösségek nyelve – a kínai, az arab, a hindi vagy az urdu – venné át az angol szerepét.

– Terveznek további kiadványt az angol nyelvet tanulók számára?

R. Á.: – Igen. Az egyik könyvhöz az online tanítás adta az ötletet, és talán megkönnyítheti a tanárok óratervezését. Ezenfelül a szókinccs fejlesztésére további ötleteket tartalmazó kiadványt tervezünk.

S. Cs.: – Igen. Rónay Ágnes kolléganóm sikeres nyelvtani gyakorlókönyvei mellett még több lehetőséget szeretnénk adni a magyar nyelvtanulóknak arra is, hogy az angol szókinccsüket felsőfokú szintre fejlesszék, illetve ezt a nyelvtudást szinten tartsák.